[1]दूरपाती[A]-पक्षपाती, [2]पापतिः, पातः-पिपतिषुः-[B]प्रपित्सुः, पनीपतः ; पतितव्यम्, पातयितव्यम्, पिपतिषितव्यम्-पित्सितव्यम्, पनीपतितव्यम् ; पतनीयम्, पातनीयम्, पिपतिषणीयम्-पित्सनीयम्, पनीपतनीयम् ; पात्यम्, [3]अपत्यम्, पात्यम्, पिपतिष्यम्-पित्स्यम्, पनीपत्यम् ; ईषत्पतः-दुष्पतः-सुपतः ; — — —

पत्यमानः, पात्यमानः, पिपतिष्यमाणः-पित्स्यमानः, पनीपत्यमानः ; [4]पातः-सन्निपातः-उत्पातः, प्रणिपातः, [5]प्रपातः, [6]पत्त्रम्, पातः, पिपतिषः-पित्सः-पनीपतः ;

पतितुम्, पातयितुम्, पिपतिषितुम्-पित्सितुम्, पनीपतितुम् ; पत्तिः, [7]प्रतिपत्, [8]निपत्या, [9]पत्तिः, पातना, पिपतिषा-पित्सा, पनीपता ;

---

1. 'सुप्यजातौ—' (3-2-78) इति ताच्छील्ये णिनिप्रत्ययः।
2. 'सासहिवावहिचाचलिपापतीनामुपसंख्यानम्' (वा. 3-2-171) इत्यनेन कर्तरि किः किन् वा प्रत्ययः। यङन्तात् निपातनमिदम्। निपातनादेव नीगागमोऽभ्यासस्य नेति भाष्यमतम्। वार्तिकमते तु स्वतन्त्रमिदं निपातनम्, न तु यङन्तस्येति भाति। यथोत्तरं मुनीनां प्रामाण्यात् भाष्यमतेनैव निष्पत्तिर्ज्ञेया।
3. न पतन्त्यनेनेति अपत्यम्। हलन्तात् करणे यत्। 'कृत्यल्युटो बहुलम्' (3-3-113) इत्यनेनात्र यतः साधुत्वं ज्ञेयम्। शब्दकौस्तुभे तु 'अथ वा बहुलं कृत्याः संज्ञायामिति तत् स्मृतम्। यथाऽपत्यं यथा जन्यं यथा भित्तिस्तथैव सा॥' (श्लोकवार्तिकम् 3-1-112) इत्यत्र अपत्यम् इत्युपादानात् साधुत्वमुक्तम्। मुद्रितभाष्यकोशेषु तु 'यथा यत्यं—' इत्येव पाठो दृश्यते। तेन बाहुलकादेवेति समाधानं युक्तम्।
4. 'हलश्च' (3-3-121) इति संज्ञायां घञ्। पातः=राहुः।
5. प्रपततीति प्रपातः=जलस्याधोदेशगमनम्।
6. 'दाम्नीशसयुयुजस्तुतुदसिसिचमिहपतदशनहः करणे' (3-2-182) इति करणे ष्ट्रन्प्रत्ययः। पत्त्रम्=वाहनम्।
7. स्त्रियां भावादौ 'सम्पदादिभ्यः—' (वा. 3-3-94) इति क्विप्। प्रतिपत्=ज्ञानम्। 'क्तिन्नपीष्यते'(वा. 3-3-94) इति वचनात् प्रतिपत्तिः=इत्यपि साधुः।
8. 'संज्ञायां समजनिषदनिपत—' (3-3-99) इत्यादिना क्यप् संज्ञायाम्। निपत्या=पिच्छिला भूमिः।
9. 'क्तिच्क्तौ च संज्ञायाम्' (3-3-174) इति संज्ञायां क्तिच्। पत्तिः=पदातिः। पुंलिङ्गशब्दोऽयम्।

A. 'अप्रग्राहैरिवादित्यो वाजिभिर्दूरपातिभिः॥' भ. का. 7. 52.

B. 'पयसि प्रपित्सुरपराम्बुनिधेरधिरोढुमस्तगिरिमभ्यपतत्॥' शि. व. 9. 1.